

Veľká Morava za Svätopluka, jej zánik

Po Rastislavovom zajatí nemal Svätopluk na dlho pokoj od Franskej ríše. Karolman totiž obsadil viaceré moravské mestá a hradiská, dokonca určil na Veľkej Morave správcov, kniežatá **Viliama a Engelšalka**. Krátko na to Frankovia zajali samotného Svätopluka a väznili ho. Na Veľkej Morave vypuklo protifranské povstanie, ktorého výsledkom bol nový panovník na VM, príbuzný Svätopluka, **Slavomír**. Zo začiatku nechcel prijať post panovníka Veľkej Moravy, ale vzhľadom na vzbúrencov nemal na výber.

Svätopluk si vo väzení získal na opäť svoju stranu Karolmana. Ten pripravoval nový útok na Veľkú Moravu a spoločne so Svätoplukom, ktorý poznal moravské pomery, chystali taktiku. Svätopluk viedol franské vojská do boja proti Slovanom v roku **871**. Všetko sa malo odohrať pri **Devíne**. Svätopluk, pod zámenkou, že ide so Slavomírom vyjednávať, sa s ním dohodol, prešiel na stranu Veľkej Moravy a spoločne sa podarilo Frankov poraziť. V roku **874** napokon podpísali Ľudovít Nemec a Svätopluk prímerie vo **Forchheime** - Svätopluk sa zaviazal platiť každoročný poplatok a sľúbil vernosť Franskej ríši, za to ale dostal **vnútornú autonómiu v rámci Veľkej Moravy**. Po smrti Ľudovíta Nemca začal budovať **suverénny nezávislý štát**.

Využíval na to rôzne spôsoby. Neustále udržiaval vojenské družiny, musel im však poskytovať množstvo výhod. Presadzoval **decentralizáciu ríše**, čo viedlo k budovaniu zemepanských dvorcov ako feudálnych stredísk. Decentralizovala sa aj cirkev, vytvárala sa sieť farností. Zvyšovala sa hospodárska prosperita krajiny, vojenská sila a postavenie panovníka. Svätopluk začal byť vnímaný ako **nezávislý vládca** celej krajiny **rešpektovaný** inými **panovníkmi aj samotným pápežom**.

Ku všetkým vnútorným úspechom sa pridali aj úspechy expanzívne. Svätopluk získaval **nové územia**. Obsadil **Vislansko, Sedmohradsko, Čechy, územie Lužiských Srbov...** Celá krajina sa začala označovať ako **Svätoplukova ríša**.

V období, kedy Svätopluk naplno začínal s budovaním Veľkej Moravy, bol z bavorského väzenia prepustený, na zárok **pápeža Jána VIII.**, veľkomoravský arcibiskup **Metod**. Vrátil sa na Veľkú Moravu a pokračoval v tzv. **byzantskej misii**, práci, ktorú začal ešte v roku **863** s bratom **Konštantínom**. Svätopluk ho prijal a Metod prebral **celú cirkevnú správu** na Veľkej Morave. Tým sa stal nadriadeným nie len domácim, ale aj bavorským (nemeckým) kňazom. Tí ho obviňovali a očierňovali hlavne pred pápežom, preto si ho Ján VIII. pozval do Ríma. V tom čase samotný Svätopluk Metoda potreboval. Keďže chcel **rozširovať ríšu pod zámenkou šírenia kresťanstva**, potreboval akési odobrenie pápeža, resp. aby pápež vzal Veľkú Moravu pod svoju ochranu, čím by Svätopluk pri svojej expanzii nevystupoval ako ničiteľ a zbojník, ale ako **kresťanský kráľ**. Bolo to dôležité aj z mocenského pohľadu, aby sa Veľká Morava vyrovnala rozlohou, ekonomickou, politickou aj vojenskou silou Franskej ríši.

Metod teda prišiel do Ríma obhajovať svoje kroky a učenie. Reakciou pápeža bolo vydanie pápežskej buly **Industriae tuae (880)**. Obsahovala nie len **opätovné odobrenie slovienskej liturgie**, ale na základe daného dokumentu spadala **Veľká Morava pod ochranu pápežskej stolice**, čím bol aj Svätopluk rovný s ostatnými kráľmi (preto **titul rex**) a navyše bol **za biskupa vysvätený mních Wiching** (Nemec), odporca Metoda. Samotný Svätopluk pravdepodobne nebol úplne zástancom slovienskej liturgie, pretože Ján VIII. povolil pre Svätopluka a jeho dvor latinskú liturgiu, ak si to Svätopluk bude želať.

Wiching ako nitriansky biskup za pomoci ostatných bavorských kňazov intrigovali proti Metodovi, získali na svoju stranu Svätopluka a dokonca dosiahli u nového pápeža **Štefana V. zrušenie slovienskej liturgie**. V roku **885** Metod zomiera a na jeho miesto správcu veľkomoravskej cirkvi nastupuje práve Wiching. Metodovi žiaci boli vyhnaní z Veľkej Moravy.

Svätopluk pred **smrťou (894)** rozdelil ríšu medzi troch synov, rozpráva o tom známa povest' o Svätoplukových troch prítoch. **Najstarší Mojmir II.** získal centrálnu časť Veľkej Moravy s územiaми, ktoré pripojil Svätopluk, **druhý Svätopluk II.** získal Nitrianske kniežatstvo s Panóniou. V písomných prameňoch sa tretí syn nespomína, ale **predpokladá sa**, že sa mohol volať **Predslav alebo Svatoboj**.

Posledné obdobie existencie **prvého štátneho útvaru Slovanov** Veľkej Moravy bolo výrazne poznačené nezhodami **medzi Svätoplukovými synmi**, ktoré vyústili až do vojny. Využívali to pričlenené **kmene, ktoré sa postupne z územia Veľkej Moravy odtrhli** (Česi, Lužickí Srbi). Súčasne sa opäť objavili **nezhody s Franskou ríšou**. Práve v tom čase bola Panónia úplne vyplienená **novou hrozbou v Európe, Starými Maďarmi**, ktorí sa považujú, spolu so všetkými politicko - spoločenskými problémami za hlavnú **príčinu rozpadu** Veľkej Moravy.

Starí Maďari Veľkú Moravu úplne spustošili a roku **908 už neexistovala**. Dokazuje to aj fakt, že **rok predtým (907)** sa odohrala **bitka pri Bratislave** medzi Starými Maďarmi a Franskou ríšou, ale samotná Veľká Morava sa tu už nespomína.

Hrozba Starých Maďarov pre Európu bola zastavená v roku **955**, kedy ich porazil nemecký kráľ Otto v bitke pri **rieke Lech**.